

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΝΩΣΗ
ΜΕ ΑΠΛΑ ΛΟΓΙΑ

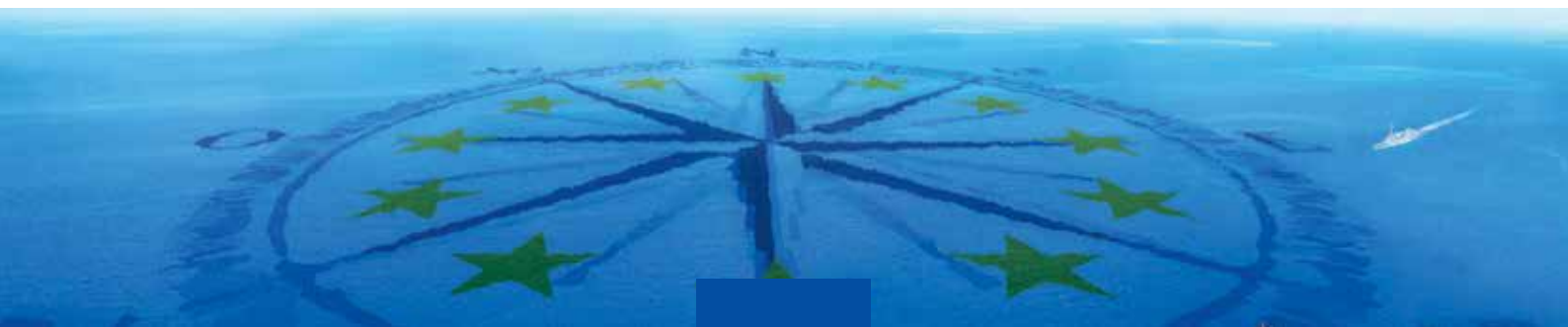
Διασφάλιση του
μέλλοντος των
θαλασσών μας
και δημιουργία
μιας νέας
οικονομικής
ευμάρειας

Ευρωπαϊκή
Επιτροπή

Θαλάσσια πολιτική και αλιεία

Όταν πρόκειται για τη διαχείριση των θαλασσών και των ωκεανών, πρέπει να φανούμε εξυπνότεροι από το παρελθόν.

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΜΕ ΑΠΛΑ ΛΟΓΙΑ

Η έκδοση αυτή αποτελεί μέρος μιας σειράς που εξηγεί τι κάνει και γιατί η ΕΕ σε διάφορους τομείς πολιτικής και με ποια αποτελέσματα.

Μπορείτε να βρείτε τις εκδόσεις στο διαδίκτυο:

http://europa.eu/pol/index_el.htm

<http://europa.eu/!nd48yc>

Πώς λειτουργεί η ΕΕ
Η Ευρώπη σε 12 μαθήματα
Ευρώπη 2020: η αναπτυξιακή στρατηγική της Ευρώπης
Οι πατέρες της ΕΕ

Ανθρωπιστική βοήθεια και πολιτική προστασία
Ανταγωνισμός
Απασχόληση και κοινωνικές υποθέσεις
Ασφάλεια των τροφίμων
Γεωργία
Δημόσια υγεία
Διεθνής συνεργασία και ανάπτυξη
Διεύρυνση
Δικαιοσύνη, θεμελιώδη δικαιώματα και ισότητα
Δράση για το κλίμα
Εκπαίδευση, κατάρτιση, νεολαία και αθλητισμός
Εμπόριο
Ενέργεια
Εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας
Επιχειρήσεις
Έρευνα και καινοτομία
Εσωτερική αγορά
Οικονομική και νομισματική ένωση και ευρώ
Θαλάσσια πολιτική και αλιεία ✕
Καταναλωτές
Καταπολέμηση της απάτης
Μετανάστευση και άσυλο
Μεταφορές
Περιβάλλον
Περιφερειακή πολιτική
Πολιτιστικός και οπτικοακουστικός τομέας
Προϋπολογισμός
Τελωνεία
Τραπεζικός και χρηματοπιστωτικός τομέας
Σύνορα και ασφάλεια
Φορολογία
Ψηφιακό θεματολόγιο

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μια έξυπνη θαλάσσια οικονομία είναι μια θαλάσσια οικονομία που διαρκεί	3
Πώς συμβάλλει η ΕΕ	4
Τι κάνει η ΕΕ	6
Τα επόμενα βήματα	10
Περισσότερες πληροφορίες	12

Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Θαλάσσια πολιτική και αλιεία

Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Γενική Διεύθυνση Επικοινωνίας
Ενημέρωση πολιτών
1049 Βρυξέλλες
ΒΕΛΓΙΟ

Το χειρόγραφο επικαιροποιήθηκε τον Νοέμβριο του 2014.

Εξώφυλλο και φωτογραφία 2ης σελίδας:

© European Union

12 σ. — 21 x 29,7 cm

ISBN 978-92-79-42239-3

doi:10.2775/63128

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2014

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2014

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή. Για κάθε χρήση ή αναπαραγωγή επιμέρους φωτογραφιών, πρέπει να ζητηθεί απευθείας η άδεια των κατόχων δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Μια έξυπνη θαλάσσια οικονομία είναι μια θαλάσσια οικονομία που διαρκεί

Οι θάλασσες και οι ωκεανοί είναι σημαντικοί για τη ζωή του ανθρώπου από πολλές πλευρές. Ρυθμίζουν το κλίμα και μας προσφέρουν εδώ και αιώνες τρόφιμα, μεταφορές και αναψυχή. Τώρα δε, χάρη στην τεχνολογική πρόοδο, μπορούν επίσης να μας παρέχουν φαρμακευτικά προϊόντα, ορυκτά και ενδεχομένως ανεξάντλητη ενέργεια — εφόσον επιδεικνύουμε υπευθυνότητα όσον αφορά την εκμετάλλευσή τους, εφαρμόζουμε ασφαλείς μεθόδους και προχωράμε με προσεκτικά, ορθολογικά βήματα.

Εξίσου σημαντική είναι και η οικονομική αξία της θάλασσας για την κοινωνία μας. Σήμερα, το 3 έως 5 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕγχΠ) της ΕΕ προέρχεται από τον θαλάσσιο τομέα. Το 90 % σχεδόν του εξωτερικού εμπορίου και το 43 % των συναλλαγών εντός της ΕΕ πραγματοποιούνται διά θαλάσσης. Η ευρωπαϊκή ναυπηγική βιομηχανία αντιπροσωπεύει το 10 % της συνολικής παραγωγής και κατέχει την πρώτη θέση παγκοσμίως σε αξία παραγωγής. Στα ευρωπαϊκά ύδατα κυκλοφορούν περίπου 100 000 σκάφη τα οποία συμμετέχουν σε δραστηριότητες αλιείας ή υδατοκαλλιέργειας. Παράλληλα με αυτούς τους παραδοσιακούς κλάδους, αναπτύσσονται με ταχείς ρυθμούς άλλες δραστηριότητες που εμφανίστηκαν τελευταία, όπως η εξόρυξη ορυκτών και τα αιολικά πάρκα.

ΟΙ ΚΥΡΙΟΙ ΠΑΡΑΓΩΓΟΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ (2011) (ΑΛΙΕΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΔΑΤΟΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑ)

Σύνολο	177 632 194	100 %
Κίνα	65 903 381	37,1 %
Ινδονησία	13 601 723	7,7 %
Ινδία	8 879 499	5,0 %
Περου	8 346 461	4,7 %
ΕΕ-28	6 143 294	3,5 %
ΗΠΑ	5 559 838	3,1 %
Βιετνάμ (*)	5 555 000	3,1 %
Φιλιππίνες	4 971 799	2,8 %
Ιαπωνία (*)	4 755 093	2,7 %
Χιλή	4 436 484	2,5 %
Ρωσία	4 391 154	2,5 %
Μιανμάρ	4 150 091	2,3 %
Νορβηγία	3 572 608	2,0 %
Νότια Κορέα	3 260 930	1,8 %
Μπανγκλαντές	3 124 677	1,8 %
Ταϊλάνδη	2 868 436	1,6 %

(*) Εκτίμηση FAO.

Πηγή: Eurostat και EUMOFA για την ΕΕ-28 και FAO για τις λοιπές χώρες.

Ωστόσο, η μη βιώσιμη εκμετάλλευση απειλεί την εύθραυστη ισορροπία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων και ο ανταγωνισμός για τη χρησιμοποίηση του θαλάσσιου χώρου γίνεται όλο και πιο σκληρός. Παράλληλα, οι βλάβες στο περιβάλλον και η απώλεια της βιοποικιλότητας έχουν επιπτώσεις τόσο στην άγρια πανίδα και χλωρίδα όσο και στις ανθρώπινες δραστηριότητες που εξαρτώνται από τη θάλασσα.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καταβάλλει προσπάθειες ώστε η εκμετάλλευση να παραμένει οπωσδήποτε βιώσιμη και η πλούσια θαλάσσια κληρονομιά της Ευρώπης να εξακολουθεί να μεγαλώνει, καθώς βασίζεται στην αρχή ότι η προστασία του περιβάλλοντος και η οικονομική ανάπτυξη είναι άρρηκτα συνδεδεμένες και αλληλοεξαρτώμενες και όχι ανταγωνιστικές.

Ενώ η αναθεώρηση της κοινής αλιευτικής πολιτικής παραμένει ο ακρογωνιαίος λίθος μιας ορθολογικής και δίκαιης αλίευσης των αλιευτικών πόρων, η ολοκληρωμένη προσέγγιση όσον αφορά το θαλάσσιο «σύστημα» επιδιώκει να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στις ποικίλες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν σήμερα οι θάλασσες της Ευρώπης: από τη ρύπανση έως την υπεραλίευση, από την αστικοποίηση έως τη διάβρωση των ακτών, από την προστασία έως την ασφάλεια. Για τον λόγο αυτό, προωθούμε τη συνεργασία όλων των φορέων και παραγόντων σε όλους τους συναφείς τομείς και σε όλα τα κράτη, με στόχο μια περιβαλλοντικά υγιή ανάπτυξη της ευρωπαϊκής θαλάσσιας οικονομίας. Διαμορφώνουμε τη διαχείριση κάθε μίας θαλάσσιας λεκάνης χωριστά και, όπου χρειάζεται, παρέχουμε κοινά εργαλεία που μπορούν να βοηθήσουν τις χώρες της ΕΕ να εφαρμόζουν σύγχρονες και ορθές εθνικές στρατηγικές.

Πώς συμβάλλει η ΕΕ

Καθώς η θάλασσα αποτελεί από μόνη της ένα περίπλοκο σύστημα, που γίνεται ακόμη πιο περίπλοκο λόγω της πληθώρας των σχετικών ανθρώπινων δραστηριοτήτων, η Επιτροπή κινείται σε διάφορα μέτωπα συγχρόνως. Αναμόρφωσε την κοινή αλιευτική πολιτική, με στόχο τη μείωση της αλιείας σε επίπεδα που καθορίζουν οι επιστήμονες, κάνει μακροπρόθεσμο προγραμματισμό για ανανέωση των εξασθενημένων αποθεμάτων και καταργεί σταδιακά τις απορρίψεις αλιευμάτων, μέσω μιας σειράς εργαλείων και τεχνικών λύσεων. Η διαχείριση προσαρμόζεται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε θαλάσσιας λεκάνης και περιοχής. Η αλίευση σε χώρες εκτός ΕΕ γίνεται μόνο εντός των επιστημονικώς ασφαλών περιθωρίων και μόνο εφόσον οι τοπικοί πληθυσμοί έχουν εξασφαλίσει τις ανάγκες τους σε αλιευτικά προϊόντα.

Προτεραιότητά μας είναι να βελτιώσουμε τις γνώσεις μας όχι μόνο για την κατάσταση των αποθεμάτων (απαραίτητο σε κάθε απόφαση διαχείρισης) αλλά και για τη θάλασσα γενικότερα: τον βυθό, τους ζώντες οργανισμούς, τα ιζήματα, τα ρεύματα και άλλα. Δημιουργούμε τις προϋποθέσεις ώστε όλες οι εποπτικές αρχές να ανταλλάσσουν πληροφορίες σε πραγματικό χρόνο, με στόχο τη βελτίωση των επιχειρήσεων διάσωσης και την καταπολέμηση της εγκληματικότητας. Έχουμε, τέλος, διαμορφώσει ένα νομικό πλαίσιο ώστε οι χώρες της ΕΕ να προγραμματίζουν τόσο τη χρησιμοποίηση του θαλάσσιου χώρου όσο και τις πολλαπλές χρήσεις του ίδιου χώρου.

Στην Ευρώπη αλιεύουν 100 000 περίπου αλιευτικά σκάφη.

Η ΕΕ προωθεί τη βιώσιμη αλιεία.

Σε διεθνές επίπεδο και μέσω των διμερών της σχέσεων, η ΕΕ προωθεί τις αρχές της βιώσιμης αλιείας, της προστασίας της βιοποικιλότητας και της χρηστής διακυβέρνησης, και τις προβάλλει σε παγκόσμια κλίμακα. Στην ΕΕ οφείλεται η αποκατάσταση των αποθεμάτων ερυθρού τόνου και η καταπολέμηση της παράνομης αλιείας σε παγκόσμιο επίπεδο. Ειδικότερα, όσον αφορά την παράνομη αλιεία, η ΕΕ αξιοποιεί όχι μόνο το πολιτικό της βάρος αλλά και το βάρος της αγοράς της, απαγορεύοντας την εισαγωγή προϊόντων που δεν συμμορφώνονται με τα διεθνή πρότυπα.

Η μετάβαση προς μια βιώσιμη αλιεία και η δημιουργία μιας έξυπνης γαλάζιας οικονομίας χρειάζονται προφανώς επενδύσεις και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρέχει επαρκή χρηματοδοτική στήριξη. Το διάστημα 2014-2020 θα διατεθούν 6,5 δισ. ευρώ για τη χρηματοδότηση έργων που άπτονται του τομέα της θάλασσας και ενισχύουν τη διαφοροποίηση, την καινοτομία και τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη (βλέπε επίσης «επόμενα βήματα»).

ΣΥΝΟΛΟ ΑΛΙΕΥΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΚΡΑΤΟΣ ΜΕΛΟΣ (2011)

(όγκος σε τόνους ζωντανών αλιευμάτων και σε ποσοστό επί του συνόλου)

Ισπανία	860 030	17,59 %	
Δανία	738 846	15,11 %	
Ηνωμένο Βασίλειο	599 523	12,26 %	
Γαλλία	443 549	9,07 %	
Κάτω Χώρες	364 964	7,46 %	
Γερμανία	224 592	4,59 %	
Πορτογαλία	214 779	4,39 %	
Ιταλία	212 730	4,35 %	
Ιρλανδία	206 177	4,22 %	
Σουηδία	179 836	3,68 %	
Πολωνία	169 593	3,47 %	
Λετονία	156 130	3,19 %	
Λιθουανία	137 063	2,80 %	
Φινλανδία	119 686	2,45 %	
Εσθονία	77 942	1,59 %	
Κροατία	70 534	1,44 %	
Ελλάδα	62 847	1,29 %	
Βέλγιο	22 191	0,45 %	
Βουλγαρία	8 956	0,18 %	
Ουγγαρία (*)	6 216	0,13 %	
Τσεκική Δημοκρατία (*)	3 990	0,08 %	
Ρουμανία	3 254	0,07 %	
Μάλτα	1 920	0,04 %	
Σλοβακία (*)	1 608	0,03 %	
Κύπρος	1 163	0,02 %	
Σλοβενία	719	0,01 %	
Αυστρία (*)	350	0,01 %	
Σύνολο ΕΕ-28	4 889 188	100,00 %	

(*) Στοιχεία 2010.
Σημ.: Άνευ αντικειμένου για LU.
Πηγή: Eurostat.

Τέσσερις χώρες αλιεύουν
σχεδόν το ήμισυ του συνόλου
των αλιευμάτων της ΕΕ.

ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΑΛΙΕΥΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΡΩΤΟΠΟΡΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ (2011)

(όγκος σε τόνους ζωντανών αλιευμάτων και σε ποσοστό επί του συνόλου)

Κίνα	16 046 114	17,02 %	
Περου	8 254 261	8,75 %	
Ινδονησία	5 713 101	6,06 %	
ΗΠΑ	5 162 997	5,47 %	
ΕΕ-28	4 889 188	5,18 %	
Ινδία	4 301 534	4,56 %	
Ρωσία	4 261 503	4,52 %	
Ιαπωνία (*)	3 848 955	4,08 %	
Χιλή	3 466 945	3,68 %	
Μιανμάρ	3 332 979	3,53 %	
Βιετνάμ	2 502 500	2,65 %	
Νορβηγία	2 433 811	2,58 %	
Φιλιππίνες	2 363 679	2,51 %	
Ταϊλάνδη	1 862 151	1,97 %	
Νότια Κορέα	1 761 785	1,87 %	
Μπανγκλαντές	1 600 918	1,70 %	
Μεξικό	1 571 437	1,67 %	
Μαλαισία	1 378 799	1,46 %	
Ισλανδία	1 154 199	1,22 %	
Μαρόκο	964 704	1,02 %	
Ταϊβάν	903 892	0,96 %	

(*) Εκτίμηση FAO.
Πηγή: Eurostat για την ΕΕ-28,
FAO για τις λοιπές χώρες.

Τι κάνει η ΕΕ

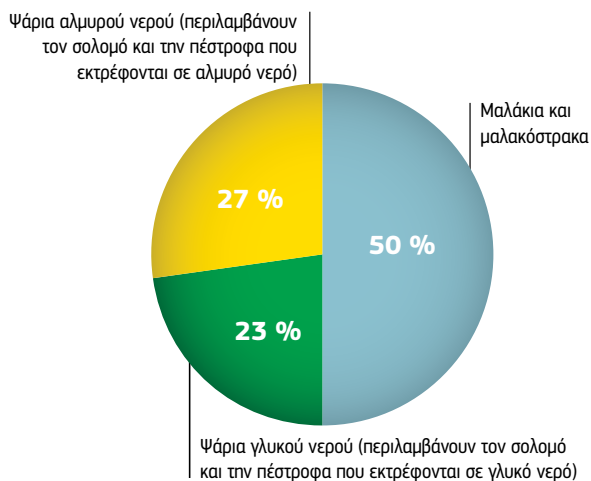
Μεταρρύθμιση της κοινής αλιευτικής πολιτικής: στροφή προς τη βιώσιμη αλιεία

Η νέα κοινή αλιευτική πολιτική τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2014. Γενικός της στόχος είναι να γίνει η αλιεία βιώσιμη από περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική άποψη. Η νέα κοινή αλιευτική πολιτική επιδιώκει την αποκατάσταση των αποθεμάτων, την εξάλειψη των πρακτικών που οδηγούν σε άσκοπες σπατάλες, την ενίσχυση του τομέα και την τόνωση του κλάδου της υδατοκαλλιέργειας.

Βιώσιμη αλιεία σημαίνει αλιεία σε επίπεδα που δεν θέτουν σε κίνδυνο την ικανότητα αναπαραγωγής των αλιευμάτων. Με τον καιρό, τα υγιέστερα αποθέματα παρέχουν υψηλότερες αποδόσεις, χάρη στη μείωση του χρόνου και της προσπάθειας (και των καυσίμων!) που απαιτούνται για την αλιεία: αντί να αλιεύουμε με κόπο συνεχώς συρρικνούμενα ιχθυαποθέματα, θα μπορούμε να αλιεύουμε λογικές ποσότητες ιχθυαποθεμάτων σε αφθονία. Αυτό είναι βέβαιο ότι θα οδηγήσει στην αναζωογόνηση του αλιευτικού τομέα, ο οποίος δεν θα είναι πλέον ευάλωτος σε εξωτερικούς παράγοντες και θα απαλλαγεί από την παραδοσιακή εξάρτησή του από τις κρατικές ενισχύσεις. Οι πολίτες, από την άλλη πλευρά, θα μπορούν να προμηθεύονται σταθερά υγιεινές πρωτεΐνες γνωρίζοντας με σιγουριά την προέλευσή τους.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΕ ΑΝΑ ΕΙΔΟΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ (2011)

(ποσοστό επί του συνολικού όγκου)

Πηγή: Eurostat και Eumofa.

Η υδατοκαλλιέργεια αντιπροσωπεύει το 20 % περίπου του συνόλου των αλιευμάτων στην ΕΕ.

Εκτός από τους στόχους της βιωσιμότητας, ένα άλλο σημαντικό μέρος της πολιτικής είναι το χρονοδιάγραμμα για να σταματήσει η απόρριψη ανεπιθύμητων αλιευμάτων μετά την αλίευσή τους. Οι προθεσμίες ποικίλλουν ανάλογα με το είδος αλιείας και τη θαλάσσια λεκάνη, ξεκινώντας από το 2015 σταδιακά για τα ψάρια που ζουν στα ανώτερα υδάτινα στρώματα και καλύπτοντας όλα τα ψάρια έως το 2020. Για να απλουστευτεί η διαχείριση και να προσαρμοστεί στις περιφερειακές ιδιαιτερότητες, οι χώρες μπορούν να επιλέγουν τα μέτρα διατήρησης που θα εφαρμόζουν, στο πλαίσιο πάντα της νομοθεσίας της ΕΕ. Η διαδικασία αυτή λαμβάνει δεόντως υπόψη την τεχνογνωσία του κλάδου και τον θεμελιώδη ρόλο της στην ορθή διαχείριση των θαλασσών. Προσεγγίσεις επικεντρωμένες στην αγορά θα βοηθούν τις αλιευτικές οργανώσεις να ισχυροποιούν τη θέση τους σ' αυτήν και να πωλούν σε καλύτερες τιμές τα αλιεύματά τους. Σε κάθε περίπτωση, ο πιο μακροπρόθεσμος προγραμματισμός της αποκατάστασης των αποθεμάτων, που εκτείνεται σε μερικά χρόνια, αναμένεται να βελτιώσει την προβλεψιμότητα της αγοράς και, συνεπώς, τις επενδύσεις και τον σχεδιασμό.

Η γενική στρατηγική συνίσταται στη μεγαλύτερη διαφοροποίηση των εισοδημάτων, τη στήριξη των μικρών φορέων και την τόνωση του κλάδου της ιχθυοκαλλιέργειας ως σημαντικού συμπληρώματος των άγριων αλιευμάτων. Όταν αλιεύουν εκτός των υδάτων της ΕΕ, οι ευρωπαίοι ψαράδες υπόκεινται στους ίδιους κανόνες για τη βιωσιμότητα που ισχύουν και στην Ένωση: αλιεύουν ποσότητες που έχουν καθοριστεί με επιστημονικά κριτήρια και με τρόπο που δεν προκαλεί ζημία στους τοπικούς στόλους.

Επιπλέον, δεδομένου ότι η αξιοπιστία και η πληρότητα των πληροφοριών σχετικά με την κατάσταση των θαλάσσιων πόρων είναι ζωτικής σημασίας για τη λήψη των σωστών αποφάσεων, νέες υποχρεώσεις δεσμεύουν τις χώρες της ΕΕ να συλλέγουν και να κοινοποιούν επιστημονικά δεδομένα σχετικά με τα ιχθυαποθέματα και τις επιπτώσεις της αλιείας στις θαλάσσιες λεκάνες.

Τα υγιέστερα αποθέματα —και η μεγαλύτερη διαφοροποίηση του οικονομικού ιστού των παράκτιων περιοχών— ευνοούν ισχυρές οικονομικές επιδόσεις, τη χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και τη βελτίωση της συνοχής στις παράκτιες περιοχές, συμβάλλοντας στην υλοποίηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την οικονομική ανάπτυξη.

Περισσότερες πληροφορίες για τη μεταρρύθμιση θα βρείτε στον ιστότοπο για τη μεταρρύθμιση της ΚΑΠ: (http://ec.europa.eu/fisheries/reform/index_en.htm).

Γαλάζια ανάπτυξη: βιώσιμη θαλάσσια και ναυτιλιακή ανάπτυξη

Για να ξεπεράσει την κρίση, η Ευρώπη χρειάζεται τη συνδρομή όλων των κλάδων της οικονομίας της. Συγκεκριμένα, ο θαλάσσιος και ο ναυτιλιακός τομέας, που αποτελούν τη «γαλάζια οικονομία», παίζουν σημαντικό ρόλο. Εξασφαλίζουν σχεδόν 5,6 εκατ. θέσεις εργασίας και παράγουν ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (ΑΠΑ) 495 δισ. ευρώ τον χρόνο.

Μπορούν όμως να δημιουργήσουν πολύ περισσότερες θέσεις εργασίας εάν κάνουμε τις σωστές επενδύσεις την κατάλληλη στιγμή. Και σ' αυτό ακριβώς στοχεύει η στρατηγική της Επιτροπής για τη γαλάζια ανάπτυξη. Έχουμε εντοπίσει τους τομείς που υπόσχονται τα καλύτερα αποτελέσματα, τις πλέον αποδοτικές επενδύσεις, τις ευκαιρίες δηλαδή που δεν πρέπει να χάσει η Ευρώπη. Αυτοί είναι καθιερωμένοι κλάδοι, όπως ο παράκτιος τουρισμός (183 δισ. ευρώ ΑΠΑ τον χρόνο) και η υδατοκαλλιέργεια, αλλά και αναπτυσσόμενοι τομείς, όπως η θαλάσσια βιοτεχνολογία (14,1 δισ. ευρώ ΑΠΑ), και τομείς του μέλλοντος, όπως οι εξορυκτικές δραστηριότητες βαθέων υδάτων ή η ωκεάνια ενέργεια, οι οποίοι υπόσχονται τεράστιες δυνατότητες απασχόλησης.

Ο τουρισμός αναμένεται να σημειώσει μέση ετήσια αύξηση 2-3 % (οι κρουαζιέρες προβλέπεται να αυξηθούν κατά 60 % αυτή τη δεκαετία, δημιουργώντας 100 000 θέσεις εργασίας), η ανανεώσιμη ωκεάνια ενέργεια αναμένεται να δεκαπλασιαστεί μέχρι το 2020 (οι θέσεις εργασίας στον τομέα της υπεράκτιας αιολικής ενέργειας θα αυξηθούν κατακόρυφα από 35 000 το 2010 σε 170 000 το 2020), ενώ ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών στον τομέα των εξορυκτικών δραστηριοτήτων βαθέων υδάτων αναμένεται να αυξηθεί κατακόρυφα την επόμενη δεκαετία.

Κατά συνέπεια, παρέχουμε στις κυβερνήσεις της ΕΕ οδηγίες και νομικά πλαίσια κατάλληλα να συνοδεύσουν την ανάπτυξη αυτή με έξυπνο τρόπο, ώστε να προκύψουν όλα τα οφέλη το συντομότερο δυνατό, χωρίς

βλάβες στο περιβάλλον. Η γαλάζια ανάπτυξη μπορεί να φέρει πραγματικά, απτά και θετικά αποτελέσματα στην οικονομία, και συνεπώς στους πολίτες της Ευρώπης. Τα εργαλεία που ακολουθούν είναι ορισμένα από τα εργαλεία που θέτουμε στη διάθεση των χωρών της ΕΕ για ένα καλύτερο μέλλον.

Στρατηγικές για τις θαλάσσιες λεκάνες: επιτυχημένες δομές διακυβέρνησης

Εάν κοιτάξουμε τη Γη από το διάστημα, δεν θα διακρίνουμε εθνικά ή περιφερειακά σύνορα, αλλά μόνο γη και θάλασσα. Είναι εύκολο δε να διαπιστώσει κανείς γιατί οι άνθρωποι που ζουν γύρω από μια συγκεκριμένη θαλάσσια λεκάνη μπορεί να έχουν πολλά κοινά στοιχεία. Η θαλάσσια πολιτική μας έχει ως επίκεντρο τις θαλάσσιες λεκάνες. Με τη συνεργασία όλων των μερών, οι στρατηγικές για τις θαλάσσιες λεκάνες επιδιώκουν να καλύπτουν με ακρίβεια και αμεσότητα τις τοπικές ανάγκες τόσο των επιχειρήσεων όσο και των πολιτών. Εναρμονίζουν τις χρηματοδοτήσεις από διάφορες χώρες και διάφορες πηγές για την επίτευξη στόχων που έχουν συμφωνηθεί από κοινού. Είναι σταθερά προσανατολισμένες σε κοινωνικούς στόχους, όπως η απασχόληση, η προσβασιμότητα και η ποιότητα ζωής —όπως μια από τις πιο προηγμένες στρατηγικές για τις θαλάσσιες λεκάνες, η στρατηγική για τη Βαλτική θάλασσα.

Η στρατηγική για τις θαλάσσιες λεκάνες θέτει στο ίδιο επίπεδο τη διοίκηση της ΕΕ, τις εθνικές κυβερνήσεις, τις τοπικές αρχές, τις επιχειρήσεις, τη βιομηχανία και τις μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ), καθώς όλοι αυτοί συνεργάζονται ως εταίροι για τη διασφάλιση συνεκτικών αποτελεσμάτων προς όφελος των πολιτών και του περιβάλλοντος. Δεν απαιτούνται επιπλέον χρήματα γι' αυτό τον σκοπό: πρόκειται απλώς για έναν μηχανισμό που διασφαλίζει την ορθολογική και σωστά προγραμματισμένη διάθεση των πόρων με στόχο την επίτευξη καλύτερων και πολλαπλασιαστικών αποτελεσμάτων. Με άλλα λόγια, πρόκειται για μια μορφή έξυπνης διαχείρισης.

Η ΕΕ είναι μέλος της Διεθνούς Επιτροπής για τη Διατήρηση των Θυννοειδών του Ατλαντικού.

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας θα συμβάλει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις παράκτιες περιοχές της Ευρώπης.

© European Union/Catrin Owen

Θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός: σχεδιασμός της χρήσης του θαλάσσιου χώρου με τον ίδιο τρόπο που σχεδιάζεται η χρήση της ξηράς

Η παγκοσμιοποίηση τονώνει τη ναυτιλία, τις λιμενικές δραστηριότητες και τη ναυπηγική βιομηχανία, και παράλληλα προσφέρει νέους τρόπους αξιοποίησης της θάλασσας, όπως τα αιολικά πάρκα και οι μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας και εξόρυξης πόρων. Το γεγονός αυτό δημιουργεί ανταγωνισμό ως προς τον σχετικό χώρο και ενδεχομένως υποβάθμιση του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Χωρίς τον κατάλληλο συντονισμό, η ασάφεια που χαρακτηρίζει τις διάφορες πολιτικές μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την καθυστέρηση έργων, την αδιαφάνεια ως προς την απόδοση των επενδύσεων και την υποχρεωτική καταβολή υψηλών νομικών εξόδων. Αντίθετα, η δημιουργία ενός αιολικού πάρκου στη ζώνη των συνόρων κάποιων κρατών μπορεί να είναι περισσότερο αποτελεσματική και φιλικότερη προς το περιβάλλον από ό,τι η δημιουργία δύο τέτοιων πάρκων σε δύο διαφορετικά και πιο ευάλωτα σημεία. Επίσης, ο επανασχεδιασμός οδών ναυσιπλοΐας μακριά από προστατευόμενες περιοχές μειώνει τον κίνδυνο περιβαλλοντικής καταστροφής. Και ούτω καθεξής.

Για τους λόγους αυτούς, έχουμε δημιουργήσει ένα πλαίσιο για τον θαλάσσιο και παράκτιο χωροταξικό σχεδιασμό, ώστε τα κράτη μέλη να προγραμματίζουν τη χρήση του χώρου τους αλλά και πολλαπλές χρήσεις του ίδιου χώρου. Μέσω της διαφανούς και συλλογικής συμμετοχής όλων των μερών, το ευρωπαϊκό πλαίσιο θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού διασφαλίζει τη θέσπιση σταθερών και δίκαιων κανόνων που δίνουν σε όλες τις θαλάσσιες δραστηριότητες τη δυνατότητα να αναπτυχθούν και να επεκταθούν. Το εργαλείο αυτό έχει ήδη αποδείξει ότι επιταχύνει τις επενδύσεις και μειώνει τα νομικά και διοικητικά έξοδα των εταιρειών.

Ολοκληρωμένη θαλάσσια επιτήρηση: έλεγχος της θαλάσσιας κυκλοφορίας κατά τα πρότυπα της εναέριας κυκλοφορίας

Η δημιουργία στεγανών οδηγεί πολύ συχνά σε αλληλεπικαλύψεις. Οι φορείς θαλάσσιας επιτήρησης που παρακολουθούν τις θαλάσσιες εμπορικές μεταφορές είναι διαφορετικοί από τους φορείς δίωξης του λαθρεμπορίου. Μπορούν όμως, στη σημερινή ψηφιακή εποχή, να ανταλλάσσουν πληροφορίες. Χάρη στην υποστήριξη της ΕΕ, αναπτύχθηκαν τεχνικές λύσεις που βελτιώνουν την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των ναυτιλιακών αρχών, ενώ παράλληλα εμποδίζουν την πρόσβαση στις πληροφορίες χωρίς σχετική έγκριση. Αυτό θα δώσει τη δυνατότητα στις αρχές να καταπολεμούν αποτελεσματικότερα την εγκληματικότητα και να προστατεύουν τα εμπορικά και αλιευτικά πλοία από απειλές. Θα τους επιτρέψει ακόμη να παρεμβαίνουν από κοινού και να βελτιώνουν όχι μόνο τις δραστηριότητες αστυνόμευσης αλλά και τις επιχειρήσεις διάσωσης. Αυτού του είδους η ολοκλήρωση σημαίνει επίσης καλύτερη χρήση του δημόσιου χρήματος.

Η «γαλάζια οικονομία» της ΕΕ προσφέρει στην ευρωπαϊκή οικονομία πάνω από 5 εκατ. θέσεις εργασίας.

© iStockphoto/swetta

Η επιστήμη και εμείς: γνώσεις για τη θάλασσα 2020

Λέγεται συχνά ότι γνωρίζουμε περισσότερα για την επιφάνεια του φεγγαριού παρά για τον βυθό των ωκεανών μας. Είναι αλήθεια ότι υπάρχουν μεγάλα κενά στις γνώσεις μας για τη θάλασσα και όλα όσα ξέρουμε προέρχονται από μια πληθώρα ασύμβατων πηγών με πολλές ελλείψεις.

Χάρη στη δράση «Γνώσεις γύρω από τη θάλασσα — 2020» συγκεντρώνονται ποιοτικά και αξιόπιστα θαλάσσια δεδομένα τα οποία διατίθενται δωρεάν σε όλους για κάθε χρήση. Έχουμε ήδη δημιουργήσει έναν πρώτο ψηφιακό

Η στρατηγική της ΕΕ για τη Βαλτική θάλασσα είναι ένα επιτυχημένο παράδειγμα συνεργασίας πολλών χωρών για την επίτευξη κοινών στόχων.

© iStockphoto/Guenther Dr. Hollaender

χάρτη του θαλάσσιου βυθού και συνεργαζόμαστε με ευρωπαίους επιστήμονες και μηχανικούς για τη συγκέντρωση των υφιστάμενων στοιχείων, βελτιώνοντας τις πληροφορίες που διαθέτουμε για τις θάλασσες και τους ωκεανούς.

Οι επιχειρηματίες χρειάζονται δεδομένα για να αναπτύξουν τις δραστηριότητές τους και να αυξήσουν την ανταγωνιστικότητά τους. Η ελεύθερη πρόσβαση στα δεδομένα δεν απευθύνεται, όμως, μόνο στους επαγγελματίες. Στοχεύει στον εκδημοκρατισμό της γνώσης και βοηθά τον μέσο πολίτη να συμμετέχει σε αποφάσεις που αφορούν τις ακτές και τις θάλασσες.

Στήριξη της κινητικότητας και των προοπτικών σταδιοδρομίας μεταξύ τομέων

Σήμερα, οι θαλάσσιες βιομηχανίες αδυνατούν να βρουν επαρκή αριθμό ατόμων με τα κατάλληλα προσόντα, δεξιότητες και πείρα. Η συνεχώς αυξανόμενη έλλειψη επαγγελματιών ναυτικών και αξιωματικών επιβραδύνει την ανάπτυξη της ναυτιλίας στην Ευρώπη, γεγονός απαράδεκτο σε εποχές υψηλής ανεργίας. Η θαλάσσια πολιτική της Ένωσης επιχειρεί να αντιμετωπίσει προκλήσεις, όπως η επαγγελματική κατάρτιση σε έναν αποκλειστικά τομέα (π.χ. στον κλάδο της αλιείας), οι αμφίβολες δυνατότητες κινητικότητας και οι ασαφείς επαγγελματικές προοπτικές για το μέλλον.

Για να κάνουμε τα ναυτικά επαγγέλματα πιο ελκυστικά, θα αυξήσουμε την επαγγελματική κινητικότητα μεταξύ τομέων και μεταξύ χωρών. Θα εστιάσουμε επίσης στις ναυτικές δεξιότητες που θα απαιτηθούν στο μέλλον και όχι τόσο στις γνώσεις που απαιτούνται σήμερα.

Τα επόμενα βήματα

Ένα σύγχρονο και κατάλληλο χρηματοδοτικό μέσο

Παράλληλα με τη μεταρρύθμιση της κοινής αλιευτικής πολιτικής, αναπτύχθηκε ένα νέο ταμείο για τον θαλάσσιο τομέα της ΕΕ με στόχο να καλύψει το διάστημα 2014-2020: το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας με προϋπολογισμό 6,5 δισ. ευρώ. Το νέο αυτό ταμείο αντικαθιστά το σημερινό Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας και συγκεντρώνει επίσης ορισμένα άλλα συναφή ταμεία σε ένα ενιαίο μέσο. Οι γραφειοκρατικές διαδικασίες περιορίζονται, ώστε οι δικαιούχοι να έχουν ευκολότερη πρόσβαση σε κεφάλαια.

Το Ταμείο συμβάλλει στην επίτευξη των φιλόδοξων στόχων της μεταρρύθμισης του τομέα της αλιείας. Για όσο διάστημα θα ασκείται μικρότερη πίεση στα αποθέματα και θα τους δίνεται χρόνος να αποκατασταθούν, οι κοινότητες που εξαρτώνται από την αλιεία θα χρειάζονται στήριξη ώστε να αντέχουν κατά τη μεταβατική περίοδο και να συμπληρώνουν το εισόδημά τους. Το Ταμείο βοηθά τις επιχειρήσεις να εκσυγχρονίζουν τον τρόπο αλιείας και να βρίσκουν τρόπους αύξησης της προστιθέμενης αξίας των αλιευμάτων ή εναλλακτικές λύσεις για την αλιεία. Για παράδειγμα, οι επιχειρήσεις θα μπορούν να αντικαταστήσουν τα δίχτυα τους με άλλα πιο επιλεκτικά δίχτυα, ώστε να μειώνουν τα παρεμπόδιστα αλιεύματα, ή να αναπτύξουν νέες τεχνολογίες που περιορίζουν τις επιπτώσεις της υδατοκαλλιέργειας στο περιβάλλον.

Με άλλα λόγια, θα μπορούν να επιλέγουν έργα που τονώνουν την καινοτομία και την οικονομική διαφοροποίηση, δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας ή βελτιώνουν την ποιότητα ζωής. Στο παρελθόν, οι καινοτόμες πρωτοβουλίες σε τομείς όπως η μεταποίηση, η εστίαση ή ο τουρισμός έδωσαν πολύ καλά αποτελέσματα, και σήμερα προβάλλονται έντονα. Θα δοθεί επίσης ιδιαίτερη προσοχή σε μικρές κλίμακας αλιείες, νέους αλιείς και δραστηριότητες αλιείας τοπικού χαρακτήρα και θα τους χορηγηθούν σημαντικές ενισχύσεις.

Το Ταμείο καταβάλλει επίσης προσπάθειες για την ανάπτυξη της βιώσιμης ευρωπαϊκής υδατοκαλλιέργειας. Ανταμείβει την καινοτομία και προωθεί νέες δυνατότητες, όπως η υδατοκαλλιέργεια μη βρώσιμων ειδών. Στόχος της είναι να βελτιώσει τη συλλογή δεδομένων και τον έλεγχο των προγραμμάτων, ώστε να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με τους κανόνες για μια υπεύθυνη και βιώσιμη αλιεία.

Ωστόσο, το Ταμείο δεν είναι απλώς ο καταλύτης για βιωσιμότητα και καλές οικονομικές επιδόσεις. Είναι επίσης ένα εργαλείο για την υλοποίηση της κοινωνικής ατζέντας της Επιτροπής. Οι σύζυγοι, που συχνά παίζουν ενεργό ρόλο στις οικογενειακές αλιευτικές επιχειρήσεις, θα μπορούν να λαμβάνουν στήριξη για κατάρτιση ή άλλες οικονομικές δραστηριότητες που συνδέονται με την αλιεία. Παράλληλα, στηρίζονται οι οργανώσεις παραγωγών να σχεδιάζουν την παραγωγή τους και να εμπορεύονται τα προϊόντα τους με τρόπο που να ανταποκρίνεται στις προσδοκίες ενός όλο και πιο ενημερωμένου καταναλωτικού κοινού.

Η ζήτηση για ψάρια και θαλασσινά αυξάνεται συνεχώς.

© iStockphoto/Ekaterina Krasnikova

Η υδατοκαλλιέργεια απασχολεί περίπου 65 000 άτομα στην ΕΕ.

Πέρα από την αλιεία, προωθούνται επιστημονικά έργα όπως η δημιουργία ενός υψηλής ευκρίνειας χάρτη του ευρωπαϊκού θαλάσσιου βυθού ή η παραχώρηση θαλάσσιων δεδομένων σε επιχειρήσεις και ερευνητές σε όλη την Ευρώπη. Δίνεται επίσης μεγάλη προσοχή σε έργα, όπως ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός, η ολοκληρωμένη θαλάσσια επιτήρηση και οι γνώσεις για τη θάλασσα, τα οποία μπορούν να συμβάλουν στην αποφυγή άλλων επικαλύψεων και τη μείωση του κόστους μέσω της συνεργασίας και του συντονισμού σε όλους τους τομείς.

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας συγχρηματοδοτεί έργα από κοινού με τα κράτη μέλη, σύμφωνα με την αρχή της «επιμερισμένης διαχείρισης». Κάθε εθνική κυβέρνηση εκπονεί επιχειρησιακό πρόγραμμα για μια συγκεκριμένη περίοδο, διευκρινίζοντας τον τρόπο με τον οποίο προτίθεται να δαπανήσει τα χορηγούμενα ποσά. Μόλις το πρόγραμμα εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το κράτος μέλος επιλέγει τα έργα που θα λάβουν τα κεφάλαια. Τόσο η επιλεξιμότητα των έργων όσο και η υλοποίηση του προγράμματος παρακολουθούνται από τα κράτη μέλη και από την Επιτροπή.

ΤΑ 15 ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΕΙΔΗ ΠΟΥ ΑΛΙΕΥΤΗΚΑΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (2011)

(όγκος σε τόνους ζωντανών αλιευμάτων και σε ποσοστό επί του συνόλου)

Ρέγγα	509 951	10,46 %	
Παπαλίνα	413 415	8,48 %	
Σκουμπρί	376 333	7,72 %	
Αμμόχελο	335 023	6,87 %	
Σαρδέλες	307 963	6,31 %	
Σαφρίδι	159 756	3,28 %	
Γάδος	146 634	3,01 %	
Σαμπανιοί	133 531	2,74 %	
Γαύρος	126 115	2,59 %	
Τρικιός (φρίσσα)	123 600	2,53 %	
Παλαμίδα	121 056	2,48 %	
Κιτρινόπερος τόνος	102 132	2,09 %	
Μακροπτερυγοκαρχαρίας	100 270	2,06 %	
Μπακαλιάρος μερλούκιος	85 256	1,75 %	
Ευρωπαϊκή κωματίδα	82 668	1,70 %	

Πηγή: Eurostat.

Οι παπαλίνας και οι ρέγγες είναι τα συνηθέστερα αλιεύματα στην ΕΕ.

Περισσότερες πληροφορίες

- ▶ **Μεταρρύθμιση της κοινής αλιευτικής πολιτικής:** http://ec.europa.eu/fisheries/reform/index_el.htm
- ▶ **Ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική:** http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/index_en.htm
- ▶ **Άτλας των θαλασσών:** http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/atlas/index_en.htm

